A°. 1827. N°. 37.

BREDASCHE COURANT.

Zaturdag *den 15 September.*

N E D E R L A N D E N.

BREDA den 12 September.

Door den Stedelijken Raad, naar aanleiding van de daartoe gedane uitnoodiging door Z. E. den Heer Gouverneur dezer Provincie, overgegaan zijnde tot de benoeming van een plaatselijke commissie van geneeskundig Toevoorzigt, bestaande uit de Heeren *van Mens* Med. Docter en vroedmeester, President dier commissie; *P. van Walré*, Med. Doctor, *P. J. Gommers*, Stads chirurgijn en vroedmeester en *H. J. van de Goorbergh* Apotheker, zoo is door gemelde heer president, in de gewone vergadering van Heeren Burgemeester en Wethouders van den 6 September, in handen van den heer Burgemeester, den vereischte Eed afgelegd, als mede op den 11 daaraanvolgende door de overige Leden in handen van den President dier kommissie eed gepresteerd en uit hun midden tot Secretaris gekozen de heer *P. van Walré*, zoodanig dat de Plaatselijke Geneeskundige Commissie alhier is geïnstalleerd en hare functien heeft aanvaard.

Van den 14 September.

Heden, door eene particuliere brief uit Groningen, vernemen wij, dat de heerschende ziekte, zich wederom verheft; het getal zieken was aanmerkelijk en het getal der overledenen bedraagt, van den 4 September tot en met den 10 September, 17 ouden en 11 jonge menschen, te zamen 28 personen.

Dezer dagen heeft de heer gouverneur van Overijssel, vergezeld door den griffier der staten, door den hoofd inginieur, door den burgemeester van Kampen en andere ambtenaren, op de stoomboot *de IJssel*, in oogenschouw genomen het kanaal, hetwelk met veel kosten en moeite door de rivier den IJssel, wederom bevaarbaar gemaakt is. Door middel van dat kanaal zullen de zwaarste geladen schepen, welke den IJssel kunnen bevaren, eenen gemakkelijken en spoedigen uitweg naar zee vinden, en zal de stoomboot, welke tusschen Kampen en Amsterdam vaart, geregeld voor de stad kunnen komen. Deze gewigtige verbetering geeft de gegronde hoop dat het vertier van en langs Kampen zal toenemen, en dat dit kanaal eene nieuwe bron van welvaart voor de ingezetenen van die stad zal opleveren.

AMSTERDAM den 11. September.

De hooggeleerde heer W. A. VAN HENGEL, met zeer veel lof alhier het Hoogleeraars-Ambt bekleed hebbende, naar Leijden beroepen, en de hooggel. heer J. WILLMET, een man van grondige geleerdheid en kennis, verzocht hebbende, dat, wegens toenemende ouderdom, een adjunct hem werd toegevoegd, is in de plaats van den heer VAN HENGEL, tot Hoogleeraar in de Godgeleerdheid en Kerkelijke Geschiedenis en tot Prediker en Concionator aan het Athenaeum, met waarneming van eene halve predikbeurt bij de Hervormde Gemeente, aangesteld de Wel Eerw. zeer geleerde heer GIJSBERTUS JOHANNES ROOIJENS, *V. D. M.*, geacht predikant alhier bij gemelde Gemeente. En is aan den hooggel. heer J. WILLMET, *salvo honore et stipendio*, als buitengewoon Hoogleeraar in de Oostersche Letterkunde en Oudheden, toegevoegd de Wel Eerw. zeer geleerde heer TACO ROORDA, *Lit. Hum.* en *Theol. Doct.* en thans Predikant te Burgwerd en Hichtum, in Vriesland, onder de klassis van Harlingen.

BRUSSEL den 10 September.

Ofschoon omtrent den inhoud van de, met den Paus geslotene, conventie niets is uitgelekt moet men uit het dagblad, 't welk hier ter stede van gouvernements-wege wordt uitgegeven, opmaken, dat deze conventie zoo wel betrekking heeft tot de noordelijke, als tot de zuidelijke provincien, immers men leest in hetzelve de navolgde zinsnede: » Laten wij ons geluk wenschen, dat de katholijken der noordelijke gewesten weldra zullen ophouden te bestaan onder *missiën*, en dat zij, bestuurd door dezelfde orde van zaken, als die van het Zuiden, met ons niet meer dan eene nationale Kerk zullen uitmaken."

Bij besluit van den 1 Julij 1827, is een octrooi verleend voor den tijd van tien jaren, aan *Jacobus* en *Josephus Desagher*, vader en zoon, te Brussel op de uitvinding van een *verbeterd toestel voor een open vuur*, bij middel van ijzeren gordijnen hetwelk den rook belet van uit te slaan, en hetwelk in beweging gesteld wordt door een mecanique op verschillende hoogten, en kan bovendien daar door het vuur twee maal vier en twintig uren in den haard bewaard worden.

— De gezondheid van Hare Majesteit de Koningin wordt dagelijks beter, zoo dat Hoogstdezelve weldra geheel hersteld zijn zal. Hare Majesteit gaat dikwerf uitrijden.

— Zijne Koninklijke Hoogheid de prins van Oranje is zaturdag ochtend omstreeks tien ure te Rijssel aangekomen. Te Baisieux, op de uiterste grenzen, bevond zich een officier van het huis van den Koning van Frankrijk en een detachement dragonders, om den prins te ontvangen, en te Port à Tressain werd Zijne Koninklijke Hoogheid afgewacht door drie couriers van het fransche hof en eene eerewacht van de inwoners van Rijssel.

Het geheele garnizoen van Rijssel, de nationale garde en de sendentaire kannonniers stonden op de Esplanade, waar Zijne Majesteit de Koning, vergezeld van Zijne Koninklijke Hoogheid den Dauphin en Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins van Oranje, en gevolgd van een zeer talrijken en schitterenden staf, bij welken men verscheiden nederlandsche officieren opmerkte, ten half twee ure aankwam. De Prins van Oranje bevond zich tusschen den Koning en den Dauphin. Na de revue bezigtigden de Koning en de beide Prinsen de citadel en vervolgens zagen zij de troepen voor hen defileren.

Zijne Majesteit de Koning heeft met den Daupdin en den prins van Oranje verscheiden der voornaamste publieke gestichten bezocht, alsmede de munt, waar ter herinnering van dit bezoek een gedenkpenning geslagen werd.

Des avonds heeft de Koning den maaltijd gebruikt. Zijne Majesteit deed den prins van Oranje aan zijne regter en den Dauphin aan zijne linkerhand plaats nemen. Tegen over Zijne Majesteit zat de hertog *de Blacas*, aan wiens regterhand de baron *Fagel*, minister der Nederlanden, gezeten was.

De prefect, de generaals, die de devisie en het departement commanderen, de maire, de gedeputeerden en eenige hooge ambtenaren hadden de eer van ook met Zijne majesteit aan te zitten. De Koning heeft na het diner den schouwburg met zijne tegenwoordigheid vereerd, en den 9den, des ochtens, is Zijne Majesteit naar St. Omer vertrokken, zeer te vrede over het onthaal, dat hij te Rijssel genoten had.

— Zijne Koninklijke Hoogheid prins *Frederik* der Nederlanden is zondag avond naar het kamp op de Ravelsche-Heide vertrokken.

— Bij Koninklijk besluit van den 1 September 1827 wordt bepaald, dat, door de hoofd-commissie tot de zaken der Israëliten, en door alle Israëlitische kerkelijke kollegien en godsdienstige schoolkommisien, het noodige toezigt zal moeten gehouden worden, dat door niemand eenige functie van godsdienstig en godgeleerd onderwijzer, rabbijn of rabbinaal-assessor, leeraar en oefenaar, zal worden uitgeoefend, tenzij bevorens daartoe het vereischte examen te hebben afgelegd, en wijders behoorlijk daartoe beroepen of toegelaten te zijn; zullende zij, welke de voormelde functien onbevoegd mogten uitoefenen, vervallen in de strafbepaling, bij de wet van den 6 Maart 1818 (*Staatsblad* n°. 12) vastgesteld.

— Gisteren heeft de heer *van der Hoeven*, predikant bij de gemeente der Remonstranten te Rotterdam, en onlangs beroepen tot hoogleeraar bij het kweekschool dier gemeente te Amsterdam, in de Protestansche kerk alhier (te Brussel) gepredikt. Z. M. de koning, Z. K. H. Prins *Frederik* met Hoogstdeszelfs gemalin en H. K. H. Prinses *Marianne* waren tegenwoordig bij de kerkelijke redevoering van dezen welsprekenden kansel-redenaar.

— Een Russisch kabinets koerier is heden morgen uit Petersburg alhier aangekomen met depeches voor den Prins en de Prinses van Oranje. Deze koerier zal vervolgens zijne reis naar Londen voortzetten.

T U R K IJ E N

SMIRNA den 4 Augustus.

Ons dagblad *le Spectateur-Oriental*, schijnt met de plannen der Mogendheden den spot te drijven, gelijk blijkt uit het volgende artikel:

„De oorlog tusschen de Turken en de Grieken is op Zee van weinig belang, doch bepaalt zich hoofdzakelijk te land. Zal men ook aldaar even als in den Archipel de vechtende partijen van elkander houden? Zal men troepen aan land zetten, en van welke natie zullen die troepen zijn?

„Als men de bewegingen der Turksche en Egijptische eskaders zal verlammen, zal men dan tevens die der onderscheidene Grieksche flotilles verlammen? Zal men de schepen van die natie te Hijdra en te Spezzia, even als die der Turken te Alexandria en in de Dardanellen blokkeren? En te midden van zoo vele bezigheden, zal men dan ook aan de roover-rijen denken en dezelve tegengaan?"

I T A L I E.

FLORENCE den 31 Augustus.

Uit Cephalonia schrijft men in dato den 9 Aug. het volgende:

» Het getal Turksche oorlogschepen welke zich in de wateren van den Peloponnesus bevinden, bedraagd 27; doch de kapiteins bijna alle Europeanen, kunnen de Turksche officieren en equipagie niet bewegen uitteloopen om lord *Cochrane* te bevechten, voor wien zij de grootste vrees hebben; zij noemen hem in het turksch *Gachreman*, dat is: *de dappere bij uitnemendheid*, en meenen dat hij met vuurwapens voorzien is, waartegen zij niet bestand zijn.

» De Turken welke *Reschid*-Pacha in Livadie gelaten heeft, zijn in Salona terug getrokken, alwaar zij door de Grieken van alle kanten bestookt worden. Daar in Livadie geene sterke plaatsen zijn, zoo zijn de Turken genoodzaakt geworden de hoogten van Salona te bezetten en zich aldaar te verdedigen.

„Voor het overige heeft geheel West Griekenland de wapenen opgevat. De tijding dat de Christen Mogendheden zich eindelijk de zaken der Grieken hebben aangetrokken, is door eene circulaire van *Mavrommatis*, minister van financien bij het Grieksche gouvernement, aan zijne landgenooten bekend gemaakt, en heeft onder de bergbewoners de grootste vreugde veroorzaakt, en hen met nieuwen moed bezield."

F R A N K R IJ K.

PARYS, den 9. September.

Het schijnt, dat het gedrukte berigt der begrafenis van den heer *Manuel* voornamelijk is in beslag genomen, wegens de daarin opgenomene rede van den heer *van Schonen* (raadsheer in het geregtshof te Parijs) welke hij bij het graf heeft uitgesproken. Die rede komt hierop neder:

» *Manuel!* — Te vroeg zijn wij gescheiden! Gij zijt gevallen in de volheid uwer kracht. Gij zijt van ons weggerukt toen wij het meest op u rekenden. Wij onderwerpen ons aan het onverbiddelijk noodlot, en moge uw dood, even als uw leven, een voorbeeld voor ons zijn! Uw aanwezen moge kort geweest zijn, nogtans was het volledig. Uwe jongere jaren waren aan uw vaderland gewijd, even als uwe rijpere jaren. Gij waart een krijgsman van het vrije Frankrijk, en een senateur, toen de tribune even roemrijk en gevaarlijk was als het slagveld. Uw vijanden, de eeuwige vijanden van Frankrijk, konden u niet overwinnen! —

Daar zij buiten staat waren om u te antwoorden, verbannen zij u! Van uwe uitwerping, *Manuel!* dagteekend het tegenwoordige bestuur!... Doch hier opgehouden! de eerbied, dien ik aan de rust der graven verschuldigd ben, ontwapent mijne billijke verontwaardiging. Laat het ons bij uw graf verkondigen! Geheel Frankrijk zou tegen die gewelddaad door eene eenparige herkiezing geprotesteerd hebben. De natien hebben, gelijk de enkelwezens, ongelukkiglijk hare zwakke en dwaze oogenblikken, doch zij herstellen zich. Nimmer zal weder iets dergelijks gebeuren. (Hier werd de heer *van Schonen* gestoord door het algemeen geroep van »Neen, neen.") Ik beroep mij op deze groote menigte. De tranen, die uit aller oogen vloeijen, spreken luid genoeg. Mogen zij niet te vergeefs gestort zijn! De overmaat onzer onheilen waarborgt ons behoud, en onze magt en grootheid zal uit onze vernedering ontspruiren. Ja wij zullen herrijzen. Dit zweren wij bij uwe edele schim (Geroep van »Ja; ja") Gij waart de keus des vaderlands, en wij zullen ons geene onwaardige zonen van hetzelve betoonen. Vaarwel *Manuel!* vaarwel, groote burger! edele, menschlievende, talentvolle man — voorbeeld van de bewonderenswaardige overeenstemming van de uitmuntendste hoedanigheden Vaarwel, opregte en getrouwe vriend! voor eeuwig vaarwel!"

De uitgever van het geschrift zal in regten vervolgd worden. Het schijnt, dat men eigenlijk niet weinig gestooten heeft aan hetgeen in dit geschrift van den prefect van policie en den bevelhebber der gendarmerie gezegd wordt. De prefect van policie heeft eerst het vervoer des lijks van Maisons (waar de heer *Manuel* overleden is) naar het kerkhof van *Père la Chaise* te Parijs zoeken te weren; en toen hij dit niet meer beletten kon; heeft hij den lijkstoet, terwijl eene onnoemelijke menigte verzameld was, in zijnen voortgang door de gendarmerie doen stuiten, omdat de lijkkoets niet door paarden, maar door jonge lieden getrokken werd. De bevelhebber der gendarmerie is bij de uitvoering van dezen maatregel zeer onstuimig te werk gegaan; hij heeft gedreigd op de verontwaardigde menigte te zullen laten inhouwen, en het is alleen aan de tusschenspraak van zijne officieren en aan de bemoeijingen van den heer *Lafitte*, die de menigte toesprak en tot bedaren bragt, te danken, dat er geen bloed gestord en volslagen oproer ontstaan is. Dit een en ander wordt in het geschrift omstandig en zonder de minste verschooning verhaald.

— De ministeriele bladen zijn thans iederen dag opgevuld met bijzonderheden omtrent de reis des Konings naar St. Omer.

Het publiek heeft zich niet weinig vermaakt met de volgende afkondiging van den Maire van St. Omer.

PROCLAMATIE.

Ingezetenen van St. Omer!

Dit maal kan ik u de verzekering geven, dat gij de trekken van onzen welbeminden *Monarch* zult aanschouwen, ik kan u den juisten dag van dit innig genot bepalen. Het is zondag den 9. September; dat de Koning, van Rijssel over Hazebrouck, te St. Omer zal komen, en Zijne Majesteit zal onze stad met zijne tegenwoordigheid vereeren, tot den 15. ingesloten.

Gelukkige dagen..... Heerlijke oogenblikken!

Welke zoete gewaarwordingen beloofd gij van de zonen der oude Morinen, aan de getrouwe en welgezinde ingezetenen van St. Omer!

Neen, het zal niet vruchteloos zijn dat wij ons tot dit gedenkwaardig tijdstip zullen hebben voorbereid, dat gij de gevels uwer huizen zult hebben verfraaid, dat gij dezelve met de vlag zonder vlek zult hebben versierd, dat ge onze straten in groene priëlen zult hebben herschapen, en dat gij met bloemen zult hebben bestrooid den gelukkigen bodem, die door de doorluchtige voeten moet betreden worden.

Ja, wij zullen onzen Koning zien.... onze liefde-kreten zullen tot Hoogstdezelfs persoon opgaan.....

Leve de Koning!!!! Leve de Bourbons!!!

namens den Maire van St. Omer,

aan de bezoeking van eene lange en zware ziekte,

SERIZE DE BERGUES, 2 Adjunct.

Deze Maire, zegt men, is zekerlijk een naastbestaande van den prefect, die, in dezelfde stad St. Omer, aan *Napoleon* zeide, dat God, na hem geschapen te hebben, rustte en de zorg om de wereld te besturen aan hem overliet.

Mengelingen.

De CHARADES, voorkomende in N°. 34 en 36 dezer Courant jl. zijn behoorlijk ontwikkeld. De eerste zijnde de Charade van de Heer de G.... met het woord *Kramp*, en de laatste met het woord *Boekdrukkunst*.

DE DUINEN.

Van het kanaal tusschen Engeland en Frankrijk, tot de Helder in Noord Holland, verstrekken hooge zandduinen tot Zee-wering van deze landen; deze duinen ontstonden, en ontstaan gedeeltelijk nog, door het aanwaaijen van het zeezand aan het strand, namelijk bij ebbe door sterke winden, wanneer het strand zeer droog afloopt. De helm, een gewas, hetwelk de hoogwijze Natuur tot het ontvangen en tegenhouden van het zand voortbragt, groeit hier menigvuldig en wast 20 à 30 voet boven de grondvlakte van deze zandbergen, baant zich eenen weg door het zand en ondersteunt op deze wijze de duinen. Deze duinen worden ook op de Hollandsche en Oostvriesche eilanden gevonden, welke echter alle in vroeger tijd tot het vaste land behoorden, en toen de kusten uitmaakten. Niet verre van deze duinen landwaarts vindt men reeds kleiland, zelfs onder de duinen, ja, in verscheidene oorden onder het strand, een bewijs, dat in vooroude tijden het vaste land zich hier veel verder naar den zeekant uitstrekte, en deze duinen niet zoo oud zijn.

De geheele kust der Zuiderzee heeft geene duinen meer, en wordt door hooge Zee-hout-en steenen dijken beschut, van welke de roede in menig oord, b. v. nabij de stad Hoorn, *f* 900 à *f* 1000 tot aanlegging gekost heeft, en nog jaarlijks veel tot onderhoud kost. Tot achter Tonningen strekken de hooge zeedijken zich 160 mijlen ver uit, waarvan Oostvriesland alleen 30 mijlen te onderhouden heeft.

MARKT-PRIJZEN der Stad Breda,
van den 14 September 1827.

		Gl.	Cs.	
Het Mudde	Tarwe	*f* 7:	83	30 in het last
———	Rogge. (nieuwe)	5:	63	
———	Gerst. (zomer)	00:	00	
———	Boekweit (Nieuwe)	3:	50	
———	Haver	00:	00	

Fijn Tarwen Meel of Bloem Ned. pond.	00:	32
Grof ——— idem	00:	16
Boter idem	00:	67½
Zand Aardappelen [Vat of Mudde]	1:	60
't ½ Ned. pond Fijn Tarwe Brood	00:	16
De 1 ——— Grof. idem.	00:	16
De 1 ——— Boekweit	00:	14
De 3 ——— Roggen Brood.	00:	28
Het Ned. Pond Rundvleesch.	00:	00
——— Kalfsvleesch	00:	00
——— Schapenvleesch	00:	45
——— Versch Varkenvleesch	00:	35
——— Gerookt idem	00:	75
Het 500 pond Hooi.	00:	00
——— Stroo (Rogge)	00:	0
Het 1000 Eiken Telhout	21	70
——— Doof Hout	1:	60
De Kar Spaanders	3:	00
——— Struiken	3:	25
de 100 Mutsaard	21	30

Ten einde verkeerde indrukken voor te komen, die zouden kunnen voortvloeijen uit de laatstleden zondag in de kerken gedane afkondigingen, wordt bekend gemaakt, dat van de Arbeiders, welke bij de werkzaamheden der Koninklijke Militaire Academie alhier, gekwetst zijn geraakt, en welker aantal tegenwoordig *zes* is, zich *drie* in het Gasthuis dezer stad bevinden, en dat daarvoor uit het fonds, door de arbeiders daargesteld, voor ieder wekelijks *Een Gulden tachtig Cents* betaald wordt.

BREDA den 14 September 1827,

De 1e Kapitein kommanderend Ingenieur,
E. BERGSMA.

ADVERTENTIEN.

§ § Door de Regtbank van Koophandel, zitting houdende te BREDA, † is PIETER JANSSENS, Bierbrouwer, te *Wernhout* onder *Zundert*, bij vonnis van den 12 September 1827, in staat van Failliesement verklaard, zijnde de heer WILLEM SIMON NISSEN, tot regter commissaris, en de heer DANIEL JOSEPH DE HEIJDER Jr. te BREDA woonachtig, tot agent in voorz. Failliesement benoemd.

De Griffier der Regtbank voornoemd,
A. M. VAN RIJEN,
Commis Griffier.

*** Door vergeving terstond te Huur op de *Leur*, 1½ uur van *Breda*, een zeer net en van verscheiden goede vertrekken voorzien WOONHUIS, met eene daarachter gelegene fraaije BLOEM en vruchtbare MOESTUIN, voor *f* 270 's jaars, te bevragen bij den Heer J. H. VISSERS, Brouwer op de *Leur*. Brieven Franco.

NB. Alle de genen, welke iets te pretenderen hebben of verschuldigd zijn aan den Boedel en nalatenschap van wijlen HUIJBERT BROERE, gewoond hebbende en overleden op de *Blaauwe Sluis onder Zevenbergen*, worden mits deze verzocht, hetzelve voor of op den eersten December dezes jaars 1827, bij het vredegeregt van het kanton *Zevenbergen* te willen opgeven.

PROVISIE-KAARSEN.

Bij JAN VAN DEN BROEK te BREDA, zijn, als vorige jaren, beste PROVISIKAARSEN te bekomen; bevelende zich, alsmede voor zijne SLAGTERIJ, in de gunst van zijne geëerde Stad en Landgenoten.

*** De ondergeteekende verlangt, tegen den 1 October aanstaande, tot leerling in de HEEL- en VERLOSKUNDE, een JONGELING van fatsoenlijke familie, die behoorlijke bewijzen van braaf en zedelijk gedrag kan produceren.

Degenen welke hiertoe mogten genegen zijn, gelieven zich in persoon bij hem te vervoegen.

P. J. GOMMERS,
Stads- Chirurgijn en Vroedmeester.

*** Bij P. M. DE VROOM, Boekhandelaar te *Brussel*, is dezer dagen van de pers gekomen, en bij den Boekhandelaar F. B. HOLLINGÉRUS PIJPERS, te *Breda* verkrijgbaar gesteld:

Cours theorique et pratique de *Tenue de livres* en parties doubles, demontreé dans ses differentes applications à toutes les branches de commerce; par *Feigneaux*. Littographie chez Delfosse jeune.

Dit zoo nuttige werk, hetwelk met de meeste zorg is uitgevoerd, zal 4 à 5 Livraisons uitmaken, en zullen tegen den geringen prijs van *f* 2,50 te verkrijgen zijn.

*** F. B. HOLLINGÉRUS PIJPERS, te *Breda*, heeft op den 4 September 1827 aan heeren Burgemeester en Wethouderen aldaar ter vertaling in het Nederduitsch vertoond: *Code de Commerce expliqué par les motifs et par des Exemples; avec la solution, sous chaque article, des difficultés ainsi que de principales questions que présente le texte, et la définition de tout les termes de droit. Par* J.-A. ROGRON, *Avocat aux Conseils du Roi et à la Cour de Cassation. Troisième édition, contenant les Changements, Modifications et Dispositions nouvelles adoptés par la code de commerce des Pays-bas.*

Bij gemelde Boekhandelaar zijn tevens tegen Inteekenings-prijs te bekomen de volgende goedkoope uitgaven, à 60 cents per deeltje.

Oeuvres complètes de VOLTAIRE, *papier vélin satiné.*

Oeuvres complètes de J.-J. ROUSSEAU, *papier vélin satiné.*

Encyclopédie moderne, ou Dictionaire Abrégé des hommes et des choses, des sciences, des lettres et des Arts avec l'indication des ouvrages ou les divers sujest sont developpés et approfondus. Par M. COURTIN, à 60 cents la volume.

Oeuvres completes de Sir WALTER SCOTT, à 50 cents le volume.

Oeuvres de M. COOPER, à 50 cents le volume.

Verder de meeste nieuwe uitgekomen Nederduitsche, en Fransche werken.

Te BREDA, bij F. B. HOLLINGÉRUS PIJPERS, Boekdrukker en Boekverkooper.